

ЙОАНА БУКОВСКА

Сила и крехкост

АВТОР: НАТАЛИЯ БОЯДЖИЕВА, СНИМКИ: АРХИВ

Йоана Буковска, която е на щат в Театъра на българската армия, е една от най-популярните кино и театрални актриси от новото поколение талантиливи български актьори. Срещнахме се едва след третата ни уговорка. Но за да не бъде съвсем като в приказките, съдбата ни изпрати още едно изпитание – един от онези потоци, при които по улиците на града устремно се носят мътни потоци до коленете, а в тях се отразяват единствено проблисващите мъгли. И двете с Йоана проявихме нужната упоритост и доплувахме някакси до мястото на срещата. Тя дойде навреме – спортна, свежа и чаровна. Говорихме не само за новия и филм „Моето мъничко нищо“, но и за нейния път в изкуството, за живота ѝ на творец.

Екранното ви присъствие излъчва огромна сила и същевременно крехка уязвимост. Трудно ли постигате това съчетание на крайности?

Ами благодаря. Аз не мога да кажа какво точно излъчвам – това само някой друг човек може да го каже... Аз трудно се гледам по принцип на екран. Особено първи прожекции на неща, които снимам, защото има голямо разминаване на моето

усещане, докато снимам и това, което виждам на екрана. Трябва ми време да го асимилирам и да го приема.

Така ли беше и с последния ви филм „Моето мъничко нищо“?

В случая с моя последен филм не беше точно така, защото явно се е получила героиня, тотално различна от мене. Аз я възприех безпроблемно, но не като себе

си, а като някакъв трети човек. А иначе по въпроса за силата и за крехкостта... Не знам – явно такива героини ми се падат, явно това съчетание провокира режисьорите. Мисля, че само на външен вид Йоана изглежда крехка, но всъщност има доста твърд характер, който всички се погрижиха да затвърдят още. Много е трудно да се занимаваш днес с тази професия и да устояваш, да намиращ начин да вървиш

напред и да се развиваш. Защото изобщо не е достатъчно да намиращ много и различни роли, а да се усъвършенстваш като актьор. В никакъв случай развитието не е да играеш една и съща роля цял живот...

Не се страхувате да се покажете крехка и накръпна на сцената...

О, да, просто ние актьорите сме крайно мотивирани същества и понеже работим с емоции, ставаме и крайно уязвими. Много хора спекулират с това, защото ние реагираме емоционално и много крайно понякога. Аз смятам, че достатъчно играем на сцената и пред камерата, за да играем и в живота. Не трябва да измисляш целия си живот, защото така си налагаш една роля, през чиято призма възприемаш всичко останало. Трябва да си максимално чист и откровен, дори и с риска да те наранят. Но ти трябва да трупаш емоционален опит от живота. Ако си изградиш роля и си сложиш прегради и стени, ти не възприемаш и не общуваш нормално, т.е. няма откъде да черпиш материал за следващата си роля. Така ще започнеш рано или късно да се повтаряш и да играеш едно и също. Човек

не черпи само от собствения си опит – за мен това е невъзможно, защото героините, които играя, нямат нищо общо нито с мое възпитание, нито със средата, в която съм отраснала, нито с живота, който живея. И аз винаги им измислям собствени биографии, за да мога да ги направя реални същества – в смисъл къде са родени, кои са били родителите им, имат ли още родители, какви приятели имат, за какво мечтаят... Аз се опитвам да измисля реален, пълноценен човек, за да мога да му вляза в кожата. Наричам хората от сценариите и от пиесите хартиени хора. И този хартиен човек всеки актьор може да го изиграе по хиляда различни начина – зависи какво ще вложиш в него.

Има една сериозна вгълбеност във вашите образи. Как тази вгълбеност взаимодейства с момента на импровизацията? Първо аз трябва да имам тази база – да знам що за човек е тази жена. После започваме да съчетаваме с колегите, които ми подават някакви идеи. Театърът и филмът се градят по съвсем различен начин. Филмите изискват повече дисциплиниране –

да имаш по-точна структура в главата си, когато започнат снимките, защото се снима не хронологично, а разхвърляно. Обикновено – по закона на всемирната гадост – започваме с финала на филма, което е кошмарно, защото знаеш финала на една история, но не знаеш как ще се стигне до него чисто емоционално. Затова трябва да имаш много добър режисьор, много добър съратник, с когото да обсъждате нещата, да си доразвивате мислите... Но все пак режисьорът е този, който води цялата игра, и трябва да го слушаш максимално, защото той има усещане за цялото, ти имаш усещане основно за твоята роля. Аз затова казвам, че никога не бих могла да бъда режисьор, защото не мога да поема отговорността за всички актьори, за всички роли и за цялостното звучене.

Това ни е втори филм заедно с Дочо Боджаков. Вече имаме изграден общ език, лесно се разбираме. Имаме си много по-голямо доверие – тогава нещата стават наистина на максимум, защото вече не се съмняваш, не се притесняваш от този човек.

Понякога актьорът показва много малко от възможностите си, защото се притеснява дали ще бъде разбран правилно, дали не минава някакви граници, дали не е много дързък в импровизацията или предложението. Но когато наистина работиш с един човек, е по-лесно и затова се създават екипи, с които се получават по-цялостни и стойностни неща. Така че импровизацията и предварителната работа вървят ръка за ръка. Понякога дадена сцена отпада или се дописва, защото се вижда, че известни взаимоотношения с даден персонаж липсват. Изобщо, филмът е един доста жив организъм – докато копието не е готово, до последно търпи промени. Всяка прожекция на нов филм очаквам с трепет, защото нямам идея какво сме снимали – след монтажа става трето нещо. Радвам се, че съм оставила впечатление, че ролите ми са плътни.

Реализацията на образа на Нели от „Моето мъничко нищо“ оправда ли вашите очаквания?

Ами да. Рядко ми се случва да се боря толкова за героиня със себе си и с обстоятелствата. Много трудна, многопластова... Много време ми трябваше да разбера логиката ѝ на поведение и да го оправдая пред себе си. Но опитът ми показва, че точно тези героини после ги обичам най-много, защото най-трудно съм ги намерила. Много малко допирни точки имахме с нея, но наистина Дочо Боджаков ужасно много ми помогна – на много места намерихме логиката, което действа като първоначална база.

В рецензията на филма пише, че двамата главни герои отключват духа на злото у себе си. Зли хора ли са те?

Основното предимство на този филм е, че успяхме да постигнем някакво почти Достоевско звучене на героите, които не са нито само невинни, нито само виновни. Всеки нормален човек в живота носи и дявола, и ангела – зависи на кое ще даде превес. И когато малко си позволи лукса да даде превес на един от двамата, колелото се завърта безвъзвратно. Всички тук стават жертви в момента, в който отключват духа на злото в себе си. Хората говорят за възмездие, за карма, но животът ни е толкова интензивен, че възмездието се връща още в този живот. Този филм ще бъде все по-актуален, ще го оценяват повече, въпреки че на първо възприемане на хората им се струва краен. Малко е изпреварил времето си като филм – той е доста сериозен филм- метафора. Не знам защо на пресконференцията всички говориха на толкова битово и конкретно ниво, че просто не беше истина... Сериалите изглежда толкова са разводнили мозъка на зрителите, че те не могат да виждат по-високите, висшите планове. Надявам се ние да съумеем да правим това изкуство, което да ги приучи отново да не са глухи и слепи за тези неща. Този филм наистина е крачка напред в това отношение.

Има една фраза „Не отивай много надълбоко, ще се удавиш“. Как бихте я съотнесли към актьорското изкуство? Не можеш да се научиш да плуваш, ако не отидеш надълбоко – особено в актьорското изкуство. Да, можеш да стоиш на плиткото и повърхностното – това определя понякога и играта на мои колеги. За себе си мога да кажа, че имах огромния шанс

да скоча в дълбоките води още на 14 години в ТБА, където сега съм актриса на щат. Коко Азарян ме взе в една постановка „Лулу“ – на времето си също скандална /1991 г./. Така че на мен явно от първото нещо ми е тръгнало със скандали, дори и аз да не съм в центъра на нещата. Човек има някаква съдба, с която трябва да се пребори или да научи този урок. Тогава разбрах, че или много бързо трябва да се науча да плувам, или много бърза да се махна от там. Какво е изживяването, когато реално нямаш никакъв опит и си дете, а аз бях ужасно притеснително и затворено дете в интерес на истината. Може би затова попаднах в тази студия при Венци Кисъв в театър „Сълза и смях“. Майка ми ме заведе там, защото няха никакви приятели в София. Аз дойдох от Габрово в 4 клас и изведнъж попаднах в един доста враждебен, студен и огромен град, в който се чувствах много сам. Майка ми реши, че тази среда ще ми е близка – и наистина – те ми станаха най-добрите приятели и до ден днешен. За съжаление, се пръснаха по света и много рядко се виждаме...

Ставаше дума за това, че от тази студия Коко Азарян ме взе и ме сложи на сцената до Васил Михайлов и до Йосиф Сърчаджиев – тези лица, които съм виждала само на сцена и на екран – аз съм редом с тях. Трябва да се опиташ да ги догониш много бързо и да взаимодействаш с тях. По този начин аз имах най-добрите учители – прекрасните актьори и великите режисьори, с които работех още преди ВИТИЗ – Вили Цанков, Гриша Островски, Бойко Борисов. Имам силен ангел хранител за професията и съм много щастлив човек в това отношение. Давам си сметка – това е изключителен късмет и шанс, защото можеше да не съм аз – можеше да е друга като мен. Освен таланта и труда в нашата професия има огромен процент шанс – да те забележат, да ти дадат възможност да се развиваш...

Вие почти отговорихте на следващия ми въпрос – подкрепи ли ви някой в трънливия път към актьорството и откъде дойде тази трагедия?

Да – майка ми е виновна, и баща ми... Прекрасните ми родители, които винаги са сто процента зад мен. Много е важно това – времето, в което живеем, е много жестоко. Жълтата преса се опитва да те убие всячески. Да – по-добре на хората в устата, отколкото в краката, но смятам, че това е еднозначно днес. Реших, че няма смисъл да се боря с тях, реших, че работата ми ще е тази, която се бори с тях. Имам и прекрасни приятели – почти всички от сферата на изкуството, които винаги са ме подкрепяли, независимо какво се е случвало... Никога не са променяли отношението си към мен, без

значение какво се е говорело за мен. Но най-добрата подкрепа, която получавам отвсякъде, това е от публиката. След „Дунав мост“ ме заля огромна недоброжелателна вълна. Аз си казах: „Ако всеки път, когато си свърша явно добре работата, това се стоварва върху мене...“ Бях трети курс във ВИТИЗ – не беше късно, можех да сменя професията – да стана адвокат, както искаше майка ми, въпреки че не виждам с тази емоционалност в съдебната зала как точно ще се получи... Ако нещо ме спря да не се откажа, това бяха купищата писма, които получавях всеки ден от абсолютно непознати хора от цялата страна, които напълно ме подкрепяха.

А какво е вашето определение за „дуенде“?

Бацилът на театъра е в това усещане, което много рядко се случва. Лорка го определя като „дуенде“. Моето определение за „дуенде“ е, че когато се слееш със залата,

имаш чувството, че не стъпваш по сцената и се наблюдаваш леко отстраня. Много е странно – това е единение на енергия. В целия ми творчески път – 16 години – да се е случило два или три пъти – не повече. И то само в театъра – когато имаш живия контакт с публиката. Но публиката е нещо много важно – докато тя не влезе в салона на театъра или на киното, ние сме си свършили само наполовина работата. Иначе ще стане много стерилно – да играеш пиеса като на репетиция и да нямаш никакъв отговор. Затова всяко представление е различно – защото публиката е различна. Затова не може и да се преразкаже – трябва да се преживее. Не съм пробвала наркотици, но театърът е такова прелестно нещо, което мога да сравня с наркотик. Той е толкова силен, че ти всеки път излизаш на сцената с надеждата, че тази вечер пак ще се получи. Това вече те заразява и ти се пристрастяваш към него. ■

ЙОАНА БУКОВСКА

В ДАТИ:

Родена на 8. 4. 1977 г. До десетгодишната си възраст живее в Габрово, след което семейството ѝ се мести в София. От 1991 до 1996 г. участва в детско-юношеската театрална студия към „Сълза и смях“. През 2000 г. завършва НАТФИЗ в класа на Андрей Баташов. Йоана Буковска е гостувала на пет кино фестивала, един от които, през 2000 г. е 53-я Фестивал в Кан – с филма „Смърт, любов и съдба на борда на Ориент Експрес“.

Роли в театрални постановки:

„Коледна приказка“ от Карл Орф;
„Ромео и Жулиета“ от Шекспир;
„Къща“ от Антон Страшимиров;
„Адска машина“ от Жак Кокто;
„Есенна соната“ от Ингмар Бергман.

Роли в киното:

„Приятелите на Емилия“ – реж. Людмил Тодоров;
„Пансион за кучета“, реж. Стефан Командарев; „Смърт, любов и съдба на борда на Ориент експрес“, реж. Марк Ропър; „Морски пехотинци“, реж. Марк Ропър; „Тайнственият спътник“, реж. Пиер Бюшо и други.

Роли в телевизията:

„Извън граници“, реж. Дани Бери /сериал/,
„Как се става капиталист“, реж. Кристиан Спиеро, „Сватба по български“, „Клопката“, „Дунав мост“, реж. Иван Андонов, „Най-важните неща“, реж. Иван Андонов.

Награди:

1994 г. – награда за ролята на Жулиета в „Ромео и Жулиета“
1994 г. – награда за спектакъла „Две усмивки на Чехов“, представен в Авиъбон
2000 г. – награда за най-добра актриса на годината, за ролята на Стела в „Дунав мост“
2000 г. – номинация „Аскеер“ за ролята на Хелена в „Есенна соната“
2003 г. – Специална награда на САБ за ролята на Карол в „Олеана“ от Дейвид Мамет.
2007 г. – Специалната награда на XV МФФ „Любовта е лудост“ във Варна за филма „Моето мънищко нищо“ – реж. Дочо Боджаков, в който Буковска изпълнява главната женска роля.